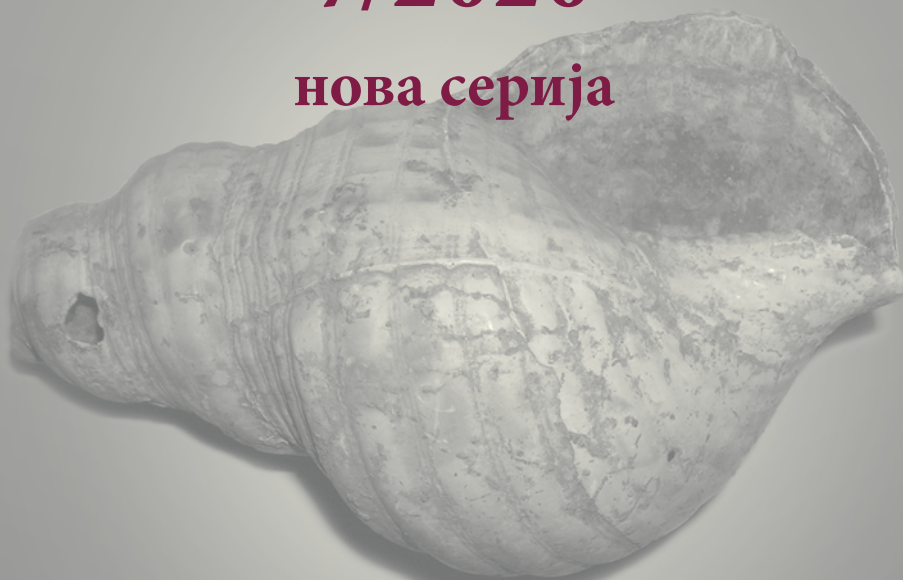

МУЗЕЈИ

7/2020

нова серија

МУЗЕЈСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ
SERBIAN MUSEUM ASSOCIATION

Музеји 7 (н. с.) 2020.

МУЗЕЈСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ
SERBIAN MUSEUM ASSOCIATION

МУЗЕЈСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ
SERBIAN MUSEUM ASSOCIATION

MUSEUMS

No. 7 (n. s.)

Editor in chief:

Gordana Pajić

Organization:

Snežana Šaponjić Ašanin

Editorial board:

Ljubiša Vasiljević, Ph.D., chair EB

Ivana Ćirić, Ph.D.

Ana Milošević, Ph.D.

Dušica Bojić, Ph.D.

Ana Olajoš

Jelena Arsenović

Secretary:

Dragana Latinčić

UDC

ISSN 1821-0694=Музеји

BELGRADE 2020

МУЗЕЈСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ
SERBIAN MUSEUM ASSOCIATION

МУЗЕЈИ
Бр. 7 (н. с.)

Главна и одговорна уредница:
Гордана Пајић

Организација:
Снежана Шапоњић Ашанин

Уређивачки одбор:
др Љубиша Васиљевић, председник УО
др Ивана Ђирић
др Ана Милошевић
др Душица Бојић
Ана Олајош
Јелена Арсеновић

Секретар Уређивачког одбора:
Драгана Латинчић

UDC
ISSN 1821-0694=Музеји

БЕОГРАД 2020

Издавач:
МУЗЕЈСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ
Београд, Трг Републике 1а
muzejskodrustvosrbije@gmail.com
www.mdsrbija.org

За издавача:
Гордана Пајић, председница МДС-а

Лектура:
Слободан Николић

Превод на енглески:
Марта Васиљевић

Дизајн корица:
Александар Козлица

Припрема за штампу:
Атеље Јуреш

Фотографија на насловној страни:
Тритонова труба (*Charonia tritonis*) из Маргума
Архива Народног музеја Пожаревац

Штампа:
Атеље Јуреш, Чачак

Тираж:
200 примерака

**Припрема и објављивање часописа финансирани средствима
Министарства културе и информисања Републике Србије**

Садржај

Гордана В. Пајић	
Уводна реч	7
Гордана Д. Чађеновић, Милан М. Трифуновић	
Два примера угрожавања значајних археолошких локалитета савременим каменоломима у крушевачком крају	9
Драган С. Јацановић, Теодора Б. Бранковић	
Римска сигнална труба од љуштуре морског пужа из Маргума	23
Катарина В. Дмитривић	
Археолошки локалитет Двориште Гимназије у Чачку – могућности презентације и стварност	39
Дејан С. Радисављевић	
Украшени средњовековни надгробник покрај цркве Св. Јована у Орашју код Варварина	49
Ангелина Р. Милосављевић	
Нова сазнања о студиолу Франческа I де Медичија (инвентар из 1574. године)	63
Ивана Д. Ђирић	
<i>Маја</i> цртежа са радне акције изградње пруге Брчко – Бановићи 1946. године	75
Катарина М. Бабић	
Галерија легата Николе Коке Јанковића	91
Ана М. Самарџић	
Фантастично у српској савременој уметности: разматрања о жанру, представницима и Музеју фантастике	107

Биљана Б. Грковић, Јулка Р. Маринковић Уметнички пројекат <i>Прејознавање</i> кроз кустоску праксу	131
Бојана Б. Племић Музеји и едукација о баштини: размишљања о потенцијалима за развој туризма наслеђа у Србији	151
Милица Д. Тапавички-Илић Одшкринута врата – археолошки музеји на отвореном	167
Ивана В. Војт ПРАКТИКУМ – организован програм стручне праксе студента у музеју	175
Маја Д. Гојковић Библиографија радова објављених у часопису <i>Музеји</i> 2008–2019.	193
Кристина З. Јоргић Степановић Музеји женске историје – критички осврт на концепт родне перспективе у музеолошкој пракси	211
Драгана Ч. Латинчић, Драган Б. Киурски Друга конференција Секције музејских педагога <i>Музејски програми за децу: учење и/или забава</i>	225
Ана Р. Милошевић Тања Вићентић, Буковичка црква Светиої Арханђела Гаврила у Аранђеловцу: династички програми и државне полијтике у процесима формирања насеља и парохијских храмова у унутрашњости Србије у 19. веку	231
Јелена М. Огњановић Изложба <i>Ђура Јакшић. Између мита и стварности</i>	235
Нада Ј. Маринковић Изложба <i>Генерал Душан Додић, јунак Великої рајна</i>	241

Ивана В. Војт

кустоскиња

Музеј афричке уметности – збирка Веде и др Здравка Печара

i.vojt@mau.rs

ПРАКТИКУМ

ОРГАНИЗОВАН ПРОГРАМ СТРУЧНЕ ПРАКСЕ ЗА СТУДЕНТЕ У МУЗЕЈУ

Айсџиракџи: Музеј афричке уметности у партнерству са Центром за развој каријере и сарадњи са Институтом „Main Point“ реализује програм праксе „Практикум“ намењен студентима Филозофског факултета у Београду. На основу процене потреба младих за стицањем стручне праксе у току студија, осмишљен је програм који нуди усавршавање на плански, процесно организован и креативан начин. У раду је представљено осмогодишње искуство у реализацији програма „Практикум“ са циљем да се укаже на потенцијал креирања посебних едукативних музејских програма за студенте у свим универзитетским градовима у Србији и понуди један могући модел.

Кључне речи: музеј, студенти, факултет, Филозофски факултет, Универзитет, стручна пракса, обука, едукација, јавна вођења, Музеј афричке уметности

У музејима који се налазе у универзитетским градовима широм Србије постоји потреба за креирањем посебног програма намењеног студентској популацији у којој ће они препознати могућност да стекну значајно искуство, знање и вештине, али и да учествују у културном животу града на најнепосреднији начин, дајући допринос креирању и реализацији програма намењених публици у музејима.

Истраживање Центра за културни развитак из 2011. године на тему „Културни живот и потребе студената у Србији“, аутора мр Слободана Мрђе, показује изненађујући податак – 80% студената не учествује у културном животу (Мрђа 2011: 79). Међу свим културним институцијама најмање се посећују музеји: чак 83,5% студената ретко их или никад не посећује (Исто: 66). Као разлог за то најчешће наводе недостатак времена, интересовања и новца, као и неодговарајућу понуду (Исто: 76-77).

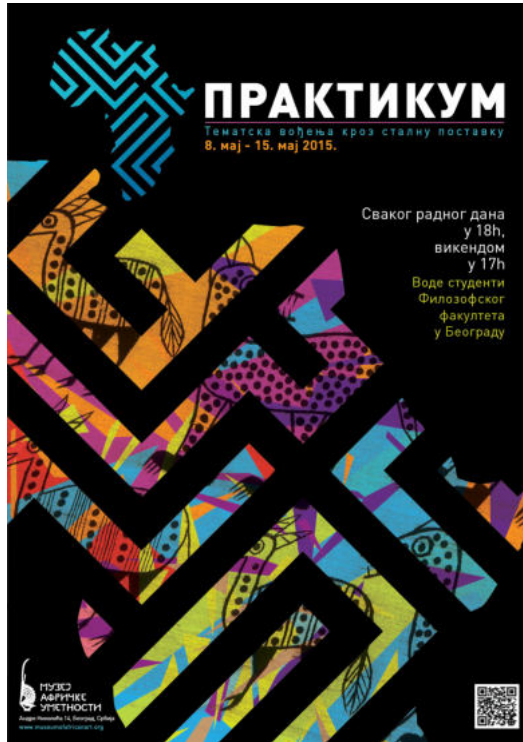
Недостатак времена и интересовања се наводи као разлог код студената прве и друге године студија, док студенти завршних година више мерења недостатак адекватне понуде под којом подразумевају начин презентације културне баштине, актуелност, едукативне активности, комуникацију са медијима и публиком и сл. (Исто: 71). Занимљиво је да се међу прва четири разлога наводи недостатак новца, иако у многим музејима и уопште културним институцијама студенти имају право на попуст или слободан улаз. Међутим, због ниских прихода родитеља и лоше економске ситуације у којој се задовољавају само основне потребе, културне навике се нису створиле и зато студенти не иду у културне институције иако имају могућност бесплатног улаза (Исто: 48).

Са друге стране, у оквиру рада „Волонтеризам у Србији: између друштвеног доприноса и неразумевања“ Вишња Кисић је 2010. године спровела истраживање о волонтирању у музејима. У резултатима истраживања наведено је да 80,8% музеја сматра да волонтери треба да буду студенти или дипломци Филозофског факултета, што се поклапа са податком да се у већини музеја волонтеризам тумачи као стручна пракса (Kisić 2010: 67). Овакав став проистекао је вероватно из чињенице да је стручна пракса у музејима ретко плаћена категорија. Иако можемо да закључимо да већи број музеја нуди праксу студентима Филозофског факултета, мало њих им то нуди на планиран и организован начин уз обавезну обуку (Исто: 73). У истом истраживању, већина испитаних студената је одговорила да нису волонтирали у музејима јер нису информисани о таквим опцијама, што значи да пракса није довољно промовисана на факултету. Регрутовање волонтера се обавља насумице, без јасне стратегије, било да се студенти сами јаве, да их пошаљу са Бироа за запошљавање или их неко други препоручи (Исто: 71-72).

Креирање програма

С обзиром на резултате поменутих истраживања која показују да су студенти ретки конзументи музејских садржаја, али и да недостају организоване обуке и праксе, у Музеју афричке уметности осмишљен је програм са настојањем да се

студентска рецепција музејских садржаја оснажи и повећа њихов степен интересовања и учешћа. Такође, подстрек за оснивањем оваквог програма налази се и у претходном искуству кустоскиња (ауторки програма) којима је у току студија недостајао практични рад у музејима.

Слика 1. Плакат програма „Практикум“ за мајски циклус вођења, 2015 (дизајн: Ф. Анђић)

Укрштајући објективни и субјективни поглед на стручну праксу, кустоскиња Емилиа Епштајн и ауторка овог текста, 2013. године осмислиле су програм „Практикум – практична обука студената за самостална тематска вођења кроз сталну поставку Музеја афричке уметности“ (у даљем тексту: „Практикум“). Програм је понуђен студентима завршних година, имајући у виду да су резултати поменутих истраживања утврдили да студенти треће и четврте године немају адекватну понуду, а имају више слободног времена. Програм је усмерен на студенте Филозофског факултета пошто су они таргетирани као група која нема много могућности за усавршавање у оквиру организованог и дефинисаног

музејског програма, а за то има највише потребе због природе посла за који се студирањем припремају. Фокус је био на пружању знања из једног значајног сегмента кустоског посла који се односи на вођење кроз изложбenu поставку.

Већ на самом почетку је било јасно да ће бити потребно да се уђе у партнерство са студентским удружењем које ће вршити функцију посредника између Музеја афричке уметности и Филозофског факултета у Београду. Као релевантни партнер препознат је Центар за развој каријере Филозофског факултета (у даљем тексту: Каријерни центар) који је у то време био тек формирана организација са пуно ентузијазма и младалачке енергије. Њихова улога у пројекту била је организација промоције, као и благовремено информисање и регрутовање заинтересованих студената за програм који је понуђен. С обзиром на то да је један од примарних задатака овог удружења да указује студентима на могућности радне праксе, врло брзо је окупљена циљна група која је путем њихових канала комуникације обавештавана о „Практикуму“, односно условима и садржају пријаве за учествовање у програму.

У садржајном смислу програм „Практикум“ обухвата сложен процес упознавања студената са основним појмовима уметности и културе, пре свега, западноафричких држава. Познато је да је студентски силабус минимално усмерен на упознавање студената са уметностима, традицијама и уопште културама афричког континента. Само у оквиру студија етнологије и антропологије постоји један предмет који обрађује старе цивилизације Африке са освртом на обичаје и културу афричког континента данас.¹ На осталим одељењима Филозофског факултета не постоји предмет у оквиру којег студенти могу да стекну шири увид у разноликост овог континента, те продубе интересовања за даље проучавање. Програм „Практикум“ студентима нуди могућност да добију основне информације о културама афричког континента, као и да у оквиру тих сазнања потраже тему коју ће ближе истражити.

Такође, у овом програму се инсистира на личној интерпретацији сталне поставке чиме се студенти позивају на слободан, креативни приступ материји у којем ће изградити сопствени однос према изложеним предметима, а самосталном селекцијом изговореног текста избећи репродуковање туђих, већ готових текстуалних решења. На овај начин студенти развијају сопствене креативне

1 Курс „Антропологија Старог света“ води др Сенка Ковач, редовни професор, на првој години студија етнологије и антропологије на Филозофском факултету у Београду. Требало би напоменути да је ово једини курс у оквиру кога свака генерација са професорком посети Музеј афричке уметности. Више о овом курсу видети на: *Основне академске студије етнологије-антропологије*, http://www.f.bg.ac.rs/etnologija_antropologija/program_studija.php?IDK=4471 (приступљено 3.9.2020).

потенцијале, али и сензибилитет за реакцију публике на садржај и начин презентације. Посебна обавеза и задатак кустоскиња-менторки је да их упуте или само подсети на постојање стереотипних и поједностављених тумачења која се могу појавити како код публике, тако и код сарадника током вођења кроз изложбе.

Слика 2. Први час јавног наступа
(фотографија: Документација Музеја афричке уметности)

Концепт програма омогућава да се учесници оснаже у јавном говору и наступу пред публиком. У циљу развијања реторичких способности код студената, као важног сегмента јавног вођења кроз изложбу, остварена је сарадња са Институтом „Main Point“ који се бави едукацијом за јавни наступ. У оквиру пет радионица које Слободан Роксандић и Марко Миловановић, едукатори за јавни наступ, реализују у Музеју афричке уметности, студенти се упознају са техникама ослобађања од треме, елементима невербалне комуникације, дикције и правилног дисања.

Програм „Практикум“ имао је за циљ привлачење нове младе публике у Музеј афричке уметности. Користећи утицај вршњачке едукације и комуникације, круг сазнавања о уметностима и културама Африке се шири са примарног (студенти-учесници) на секундарну циљну групу (публика), а број посетилаца-студента се повећава. Долазећи да чују своје колеге, студенти се информишу и о другим активностима музеја и настављају да их прате, чиме постају део

редовне посете. Видљивости програма на Филозофском факултету, али и другим београдским факултетима, доприноси штампани промотивни материјал „Практикума“ у виду плаката и брошура које потписује Филип Анђић, графички дизајнер.

Кустоскиње музеја, Емилиа Епштајн и ауторка овог текста, прате студенте у припремама тема које су изабрали за вођења, а едукатор за јавни наступ их усмерава на вештине које ће новостечена знања подржати у финалној презентацији пред публиком. Практичан рад третира се као допуна теоријском раду са којим заједно чини целину и зато се, поред спремности студената за излагање и истражене теме, посебна пажња посвећује раду на њиховом вербалном изражавању, гестикулацији, односу према публици, начину одговарања на постављена питања и другим елементима укупне интерпретације.

Програмом „Практикум“ студентима се гарантује да ће сваком појединачном учеснику бити посвећено одређено време од стране кустоскиња и едукатора за јавни наступ који ће заједно пратити њихов лични развој и напредак у намери да овладају једним значајним доменом кустоске праксе, као што су јавна вођења.

Практикум – један могући модел

Програм „Практикум“ је организован у четири сегмента: регрутација, интензивна обука, реализација вођења и евалуација. Сваки од ових сегмената је подељен на више јединица.

Припремни период траје два месеца (март, април), док реализација вођења траје осам месеци (од маја до децембра).² У току периода интензивне обуке, сви студенти заједно долазе два до три пута недељно на консултације са кустоскињама-менторкама и едукатором за јавни наступ у трајању од два сата.

1. Регрутација

У сарадњи са Каријерним центром организује се промоција програма на Филозофском факултету, а затим се расписује конкурс на који се студенти пријављују. Када студентска организација сакупи пријаве, прослеђује их Музеју

2 Овај временски оквир другачији је само за генерацију која је своје учешће у програму започела у марту 2020, које је потом прекинуто због пандемије изазване корона вирусом. Изузимајући неколико сусрета у марту, за ову генерацију период интензивне обуке одвијао се од почетка јуна до краја августа, док су се вођења реализовала током јесени и зиме уз поштовање свих епидемиолошких мера.

афричке уметности где се врши одабир кандидата на основу њиховог мотивационог писма и биографије. Број примљених кандидата је ограничен на десет како би сви чланови групе добили адекватну пажњу ментора. Студентска организација објављује ранг-листу и организује први долазак у Музеј афричке уметности, чиме се завршава важан део њиховог учешћа у програму. Даљу координацију програма и менторство преузимају кустоскиње, ауторке програма.

Слика 3. Консултације са кустоскињама Музеја
(фотографија: Документација Музеја афричке уметности)

2. Интензивна обука

У првих неколико сусрета кустоскиње упознају примљене кандидате са историјатом и садржајем зграде и, нарочито, сталне поставке Музеја. Студенти се потом упућују да ближе осмотре и ослушну амбијент, дела и артефакте у изложбеном простору, како би сачинили избор и осмислили тему и концепт за своје јавно вођење. Њихове идеје и предлози тема су веома разноврсни и креативни било да се ради о музици, мотивима у уметности, плесу, анонимном уметнику, култу плодности, тајним друштвима или, пак, афричкој магији у блокбастер филмовима, Фројдовом појму 'засорно' у културама западне Африке и др. Стална поставка Музеја афричке уметности није организована линеарно (кроз собе или временску хронологију), те омогућава студентима да кроз њу креирају путање у више праваца у зависности од наратива који желе да испричају. Студенти истражују профилисане теме на бази текстова, књига, ТВ емисија и филмова

препоручених од стране кустоскиња, испитују могућност да се она исприча указујући на одређене предмете на сталној поставци, дефинишу основну идеју вођења, креирају целине, пишу концепт, бирају наслов вођења и, напоследку, утврђују кретање кроз сталну поставку. Затим следе три радионице јавног наступа где се студенти упознају са начинима превазилажења треме, правилним говором, техником дисања, као и невербалном комуникацијом.

Пре него што изађе пред публику, сваки учесник има прилику да испроба вођење и тако искуси како функционишу замишљена путања и припремљен текст у односу са публиком коју, у пробама, чине остали учесници програма.

Слика 4. Предавање о програмском историјату Музеја афричке уметности (фотографија: Документација Музеја афричке уметности)

Након сваког пробног вођења следи разговор са кустоскињама, али и осталим учесницима од којих се тражи да критички сагледају вођења својих колега и дају корисне и добронамерне савете. Циљ ове вежбе је да се побољша квалитет сваког појединачног вођења и развије спремност на примање критике, као и зрелост за њено давање. Пре јавних вођења, студенти имају и трећу радионицу јавног наступа, за коју припремају исечак од десет минута у оквиру свог вођења. На основу овог узорка, едукатор за јавни наступ анализира сваког студента и даје му финалне савете.

Пред прва јавна вођења организује се сусрет са прошлогодишњом генерацијом учесника програма „Практикум“. Преношење искуства од стране оних

који су били у истој позицији пре само годину дана, даје добре резултате у обрађивању актуелних учесника програма. У завршници обуке студенти пишу кратке најаве сопственог вођења које ће се наћи у штампаној брошури. Студенти организују дистрибуцију промотивног материјала (брошура и плаката) на факултетима и у другим омладинским центрима. Кроз ову фазу студенти уче да промовишу програм који су креирали, односно да допру до публике за свој наступ. Каријерни центар у завршној фази обуке учествује у промоцији и даје подршку студентима у ширењу вести о недељи „Практикума“ на Филозофском факултету.

Слика 5. Проба вођења
(фотографија: Документација Музеја афричке уметности)

3. Реализација вођења

Јавна вођења се организују у неколико циклуса, од којих је први недеља „Практикума“, где током десет дана у мају месецу сваки дан по један студент представља своје тематско вођење. Сваки студент има посебну тему коју излаже водећи кроз сталну поставку Музеја, тако да публика у десет дана има прилику да бесплатно чује десет различитих вођења. Сва студентска јавна вођења се снимају и снимци се достављају студентима. Након завршеног првог циклуса вођења отворених за публику, едукатор за јавни наступ на завршној радионици

анализира снимке истовремено дајући савете на чему би требало да раде у будућности да би усавршили свој наступ.

Следећи циклус јавних вођења одвија се током тродневне манифестације „Афро фестивал“ у јуну месецу, где студенти понављају тематска вођења и примењују савете ментора. Такође, вођењем кроз сталну поставку Музеја током

*Слика 6. Снимање јавног вођења
(фотографија: Документација Музеја афричке уметности)*

Афро фестивала, студенти стичу искуство презентације у специфичним фестивалским условима, где је посета бројнија и флуиднија. Студенти представљају публици своја тематска вођења у још два циклуса: током градске манифестације „Дани европске баштине“ у септембру и у оквиру програма „Недеља у МАУ“, који се одржава увек недељом од октобра до децембра.

Након вођења која су била намењена одраслима, студентима се, у последњем циклусу вођења, нуди прилика да се опробају у музејској едукацији за децу и младе. Колегиница Марија Милош, виша кустоскиња-едукаторка у Музеју афричке уметности, упознаје полазнике са специфичностима вођења школских група различитог узраста. Учесници „Практикума“ добијају савете како да прилагоде своја вођења дечијем језику, сензибилитету и интересовањима. Студенти се потом укључују у вођења школских група кроз сталну изложбenu поставку Музеја афричке уметности током октобра, новембра и децембра.

4. Евалуација

У самој завршници програма „Практикум“ менторке организују радионицу евалуације помоћу које ментори и учесници сабирају утиске и добијају повратне информације. Након радионице студенти добијају потврду о учешћу у програму.

Слика 7. Студенти са потврдама о учешћу у програму, генерација 2017.
(фотографија: Документација Музеја афричке уметности)

Развој/препознавање програма

Током осам година реализације програма практичне обуке студената за самостална тематска вођења непрестано су провераване, преиспитиване и ослушкиване потребе студената, а програм је из године у годину унапређиван.

Реализација пројекта је започета 2013. године, када су позвани студенти са само две, Музеју афричке уметности блиске, катедре Филозофског факултета: историје уметности и етнологије и антропологије. Већ следеће године су укључени студенти са других катедри и програм је отворен за све студијске групе Филозофског факултета у Београду, што је омогућило нове приступе и разноликост тумачења сталне поставке Музеја афричке уметности.

У трећој години реализације „Практикума“ започет је рад на допуни програма у правцу учења посебних вештина потребних за успешан јавни наступ, омогућивши студентима једну радионицу на ту тему. Евалуација извршена на крају програма те године показала је да студенти имају већу потребу за сазнањима

из области јавног наступа који одговара на њихове потребе. Тај циљ је остварен већ следеће године када су за студенте организоване четири радионице јавног наступа, што због обима рада опет није било довољно, те је у каснијим издањима програма као оптималан број утврђено пет радионица јавног наступа.

Такође, студенти су у евалуацији тражили већи број вођења, тако да је у том сегменту проширено деловање њиховим укључивањем у вођење школских група, што је захтевало да се додатно обуче за рад са децом и младима у завршном циклусу програма. Ова промена је захтевала да се, после четири године, продужи време трајања пројекта са пет (март – октобар) на десет месеци (март – децембар).

Слика 8. Час јавног наступа – анализа снимака
(фотографија: Документација Музеја афричке уметности)

Прве две године „Практикум“ је, као програм Музеја афричке уметности, реализован без посебно опредељених финансијских средстава у оквиру Плана и програма. Треће године опредељена су финансијска средства за организацију једне радионице јавног наступа, као и за дизајн и штампање брошура и плаката. Четврте године програм добија финансијску подршку Секретаријата за спорт и омладину која је омогућила већи број радионица јавног наступа, да би пете године реализације програм добио већу подршку поменутог Секретаријата која је, поред штампаног промотивног материјала, омогућила стабилних пет радионица по генерацији, а који у континуитету траје до данас.

Закључак

Музеји имају обавезу да буду важан полигон за развијање одговорних чланова друштва. То су простори усавршавања, активног учешћа, сазнавања, грађења самопоуздања и интеракције са предметом. Рад на граници учења и забаве развија чула, одгаја лични израз и изграђује стваралачке личности, способне за логичко и самостално закључивање. Тако се стварају здрави, самосвесни, критички оријентисани грађани, активни учесници друштва (Subotić 2005: 23). Музејска едукација би требало да буде изнад пуког процеса преношења знања и да препозна да је њен задатак да побољша друштво (Hein 2012: 11).

Слика 9. Графикон – евалуација програма
(аутор: И. Војт)

Пре свега, задатак сваког музеја јесте да послуша и разуме пулс града у коме делује. Музеј афричке уметности се налази у Београду који је универзитетски град у коме живи група младих људи којима је музеј потребан како би се спремили за одабрани позив. Обавеза кустоса је да отвори врата, позове студенте, учини простор музеја доступним за истраживања и пружи неопходну помоћ. Нарочито је важно да се уваже знања која су стекли током студија, њихова лична интересовања и жеља за напредовањем. Њима је потребно да раде у контролисаним условима, по одређеном плану и програму, где је сваки долазак у музеј осмишљен и вођен од стране ментора, тако да немају осећај губитка времена, већ напротив, континуираног напредовања.

Студенти који су били полазници програма „Практикум“ у анонимном евалуационом формулару (документација Музеја афричке уметности) отвореног типа нагласили су да им је највише значила прилика да буду вођени од стране ментора, затим да усаврше вештине јавног наступа, као и да сами креирају текст и осмисле вођење. Подршка кустоскиња и едукатора за јавни наступ, у свакој фази развоја, доступност, пријатељски однос и отвореност, нешто је што студенти наводе као значајне ставке у раду. Могућност да сталну поставку лично интерпретирају, да је самостално истраже и прилагоде својим интересовањима,

Слика 10. Тематско вођење на Афро фестивалу испред чамца на коме пише „Nyimkor Ndzidzi“, што у пренесеном смислу значи „Човек не може опстати сам“ (фотографија: М. Пирошки)

пролазећи процес од празног папира до четрдесетопетоминутног вођења пред музејском публиком, програм „Практикум“ за многе студенте издваја од других програма које музеји нуде овој групацији.

Као добру страну програма студенти наводе прилику да боље упознају „музеј изнутра“, да осете посао кустоса и рада у музеју. Такође, учесници програма истичу да су знатно проширили знања о културама афричког континента захваљујући подстицају и могућностима истраживања које нуде Музеј афричке уметности и овај посебан програм намењен студентима. Значајан број студената цени подржавање тимског рада, односно избегавање такмичарске атмосфере,

као и пружање могућности за упознавање и повезивање учесника са различитих одељења Факултета. Искуство рада са различитим узрастима, од предшколаца до старијих посетилаца, за један број студената било је веома подстицајно и потпуно ново.

У нашем друштву постоји значајан потенцијал за већу повезаност и сарадњу музеја и факултета у раду са студентима. Чак и када су у питању факултети који припремају будуће музејске стручњаке, структурална повезаност ове две институције је веома слаба, те су овакве иницијативе које долазе из музеја неопходне и студентима пружају могућности какве не могу добити кроз универзитетску наставу. Нудећи им простор и стручну помоћ за усавршавање, музеј одговара на потребе једне групе грађана. Музеј би морао да посредује између различитих страна као што су факултет, студенти, публика. Тако позициониран, он успоставља везу са градом и постаје део агоре, негујући публику и непрестано стварајући нову (Subotić 2005: 19).

Програм „Практикум“ већ осам година доказује да потреба за структурално уобличеним планом реализације стручне праксе постоји међу студентима. Канцеларија за младе је 2018. године препознала значај овог програма доделивши му награду „Звезда Београда“ за најбољи пројекат који је подржан на конкурс организационих јединица града Београда. Овај програм ће наставити да се развија уважавајући мишљења и потребе учесника и тражећи начина да буде бољи и свеобухватнији, јер не смемо заборавити да у фокусу музеја није предмет, како се чини, већ увек и једино – човек.

Литература

Hein, G. E. 2012.

Why Museum Educators? in: *Old Questions, New Answers: Quality Criteria For Museum Education*, ed. Ž. Jelavić, Zagreb: ICOM Hrvatska, 9-18.

Kisić, V. 2010.

Volunteering in museums in Serbia: between social contribution and misunderstanding. Master thesis, University of Arts in Belgrade, Center for Interdisciplinary Studies - Universite Lumiere Lyon 2, Faculté d'Anthropologie et de Sociologie, https://www.academia.edu/1118718/Volunteering_in_museums_in_Serbia_between_social_contribution_and_misunderstanding (приступљено 30.7.2020).

Мрђа, С. 2011.

Културни живот и потребе студената у Србији, Београд: Завод за проучавање културног развитака, <https://zaprokul.org.rs/2011/04/14/kulturni-zivot-i-potrebe-studenata-u-srbiji/> (приступљено 20.7.2020).

Subotić, I. 2010.

Stvoriti i voleti publiku, u: *Muzeji koji privlače javnost: u žiži javnosti*, ur. A.B. Oliva, Beograd: Clio, 5-32.

Ivana V. Vojt

Curator

The Museum of African Art – The Veda and Zdravko Pečar collection

i.vojt@mau.rs

PRACTICUM
ORGANIZED PROGRAM OF MUSEUM
PROFESSIONAL PRACTICE FOR STUDENTS

Summary

The alarming statistical data from 2011 show that Serbian students rarely visit cultural institutions, of which museums are the least visited. Also, the surveys show that small number of museums offers professional practice to students and it is very difficult to reach. Considering this facts, in 2013, the curators Emilia Epštajn and Ivana Vojt designed a special program of museum practice in the Museum of African Art for the students of the University of Belgrade, Faculty of Philosophy.

The program *Practicum – student practical training for independent thematic guidance through the permanent exhibition of the Museum of African Art* has been carried out in partnership with Centre for Career Development, Faculty of Philosophy and in cooperation with the Institute *Main Point*, involved in public performance education. The program is organized in four main segments which take place over the ten month period: recruitment, intensive training, realization of guidance and evaluation. Besides working with curators – mentors, the students take part in five public performance workshops where they can improve verbal and non-verbal communication skills. The aim of this program is to provide students with opportunity of mentor-led training and to invite students to listen to their friends and visit museums, get interested in programs and keep following them.

Evaluating the program *Practicum*, the students points out the following segments as most useful: work with curators – mentors, public performance training, opportunity to get acquainted with the culture of African continent, team work and contact with audience.

МУЗЕЈСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ
SERBIAN MUSEUM ASSOCIATION

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

069

МУЗЕЈИ = Museums / главни и одговорни уредник Гордана
Пајић. - 1948, бр. 1-1965, бр. 18; н.с., 2008, бр. 1- . - Београд :
Музејско друштво Србије, 1948-1965; 2008-
(Чачак : Атеље Јуреш). - 24 cm

Годишње.

ISSN 1821-0694 = Музеји

COBISS.SR-ID 51173132

ISSN 1821-0694